

Bonan vesperton!

Ĵenja Amis, Ukrainio/Usono

Mia unua “vesperta sperto” okazis kiam mi estis infano – tiam foje en nian loĝejon en Ukrainio en-flugis **vesperto**. Por el-igi la “vizitanton” mi kaptis ĝin. Mi neniam forgesos, kiel mi tenis tiun etan, nigran, timeman estaĵon, kaj la ĝojon de ĝia liberigo! La dua sperto okazis ĉi-somere, dum la landa Esperanto-kongreso en Usono, kie mi nun loĝas. Kiel ofte en Usono, la ĉef-urbo de Teksaso – Aŭstino – tute ne estas la plej granda urbo de la ŝtato (nur la kvara, kun 656,5 mil homoj). Sed ĉi-jare Aŭstino fariĝas ankaŭ “vesperta ĉef-urbo”, kiu loĝigas ĉirkaŭ 1,5 milionojn de tiuj bestoj!

Liber-**vostaj** meksikaj vespertoj (*Tadarida brasiliensis*) venas al Aŭstino ĉiu-printempe kaj foriras ĉiu-aŭtune, kaj ĉiujare naskiĝas en Aŭstino almenaŭ 750 mil vespert-idoj (la vespertoj, kiuj venas al la urbo, estas plej-parto inaj)! Interese, ke ĉiu ido grandas kiel triono de sia patrino, kaj la patrinoj trovas siajn idojn inter centoj da miloj de aliaj idoj laŭ iliaj sonoj kaj **odoroj**! Dum la tago vespertoj dormas en la ponto, kaj vespere ili foriras por kapti **insektojn**.

La aŭstinanoj amas siajn vespertojn – vi povas trovi bildojn de vespertoj ĉie, eĉ fama urba sport-klubo portas la vorton “vesperto” en sia nomo, kaj speciale por rigardi vespertojn centoj da homoj ĉiu-tage iras al tiu ĉi ponto! Nun eĉ mal-facilas kredi, ke aŭstinanoj ne ĉiam estis tiel amikemaj al la vespertoj. Kvankam tiuj ĉi bestoj ĉiam vivis en Aŭstino, en 1984 al la urbo venis multege pli da vespertoj, ol kutime. Ili trovis bonegan loĝejon en aŭstina ponto, kiu estis freŝe renovigita (ĉar homoj detruas iliajn naturajn loĝejojn, vespertoj devas serĉi aliajn lokojn por loĝi). Multaj urbanoj tiam ne komprenis,

ke vespertoj estas utilaj kaj amikaj bestoj kaj ektimis, ke ili povas trans-doni mal-sanojn, kaj ĉiel provis el-igi la vespertojn el la urbo... Sed – feliĉe por la urbo kaj la vespertoj – en 1986 al Aŭstino venis la organizo Vesperta **Konservado** Internacia (*Bat Conservation International*, mallonge *BatCon*)

kun ĝia fond-into Merlin TUTTLE, kiu zorgas pri konservado de vespertoj ĉie en la mondo.

Ĝi komencis grandan eduk-laboron kaj sukcesis klarigi al aŭstinanoj, ke vespertoj portas neniom da malbono, kaj la bono de ilia ĉe-esto estas vere grandega – ili ja manĝas insekt-aĉojn kaj tiel helpas konservi plantojn (ili manĝas ĝis 15 000 kilogramojn da insektoj ĉiutage)! Kaj, krome, ankaŭ multaj homoj povas veni al Aŭstino speciale por vespertoj, kio donas al la urbo kromajn monon kaj laborojn! Tiu ĉi organizo ne nur edukas infanojn kaj plen-kresk-ulojn kaj el-donas diversajn informilojn – ĝi ankaŭ proponas konstrui propran vespert-loĝejon por ĉiuj, kiuj volas, ke vespertoj loĝu apud ili!

Ni, esperantistoj, alvenis al la ponto ĉirkaŭ la okan vespere. La “vespertaj tradukistoj” (tio estas la volontuloj de la *BatCon*, kiuj respondas diversajn demandojn pri vespertoj, dis-don-as informilojn kaj tiel plu) informis nin, ke la vespertoj foriros de la ponto je la 8:45, ĵus antaŭ la sun-sub-iro. Apud la ponto jam estis multaj homoj, kiuj – same kiel ni – volis vidi tiujn ĉi bestojn. Iuj eĉ portis nigrajn “vespertajn vestaĵojn”! Ni iom ĉirkaŭ-iris apud la ponto kaj povis aŭdi, sed ne vidi vespertojn. Je la 8:45 (kiel ili nur scias?!) la vesper-

toj ek-el-flugis. Komence aperis nur dekoj da vespertoj, kaj poste venis ĉiam pli kaj pli.

Kaj fine la tuta ĉielo ŝajnis moviĝi kune kun la multegaj vespertoj! Se rigardi ilin longe foje ŝajnas ke tio estas ne vespertoj, sed iuj grandaj insektoj – ĉar ĝuste tiel, insekte-ece, ili moviĝas... La “elflugado” daŭris ĉirkaŭ duon-horon, kaj kun la el-flugo de la lastaj bestoj mi havis la senton, ke mi travivis veran **miraklon**...

<Rete>

Por ekscii pli pri vespertoj vizitu la retpaĝon de *BatCon* – <www.batcon.org>. Video-prezento pri vespertoj, kiun faris dum la kongreso Scott REDD, troveblas ĉe <<http://ek2005.retsevililo.com/>>

La redakcio dankas *Bat Conservation International* pro la afabla disponigo de tiuj ĉi fotoj.

figo – dolĉa frukto
insekto – ĝenerale eta besto, ofte flug-pova
konservi – zorgi, ke io ne malaperu
miraklo – io ekster-ordinara
odoro – tio, kion el-igas, ekzemple, floroj
ponto – trans-ir-vojo
vesperto – (plej ofte) nigra besto (vd. fotojn)
vosto – la malantaŭa parto de la korpo de multaj bestoj

Fotoj: (supre) Vesperta elflugo en Aŭstino © Karen MARKS, *Bat Conservation International*; (supre, meze) Meksika liber-vosta vesperto en flugo, Aŭstino © Merlin D. TUTTLE, *Bat Conservation International*; (malsupre, maldekstre) Nov-naskitaj idoj de meksikaj liber-vostaj vespertoj, Aŭstino © Merlin D. TUTTLE, *Bat Conservation International*; (malsupre, meze) Gambia (afrika) frukt-manĝanta vesperto kun **figo** © Merlin D. TUTTLE, *Bat Conservation International*; (malsupre, dekstre) Latin-Amerika rond-orela vesperto kun insekto © Merlin D. TUTTLE, *Bat Conservation International*.

